

Madrid, 2. IV. 59.

GAZIEL

Dilecte amic Vicens tres:

Parlant-me generosament de l'obra que acabo de publicar, vós em dieu: «Quin llibre, Déu meu!» I jo, amb molta més raó, he de dir-vos a vós: «Quina carta!». He tingut la sort de rebre'n moltes, de gent de pro i de desconeguts i fins desconegudes; però molt poques m'han tocat com la vostra, pel que em dieu i sobretot per qui ho dieu. Us n'estic cordialment agrait. — No cregueu que jo fos un pessimista integral: si ho hagués estat, no n'hauria sortit. El meu pessimisme, que persisteix,

potser greujat i tot, és objectiu. Subjectivament,
soc i he estat sempre un optimista irreductible,
d'ordre biològic: el català, o no és res, o ha de ser
rabiósament català. Concorro plenament amb vos
en aquesta necessitat indefugible, fatal. De ma-
nera que vinc a ser com una mena d'optimista de
la desesperació, o el que en podríem dir, en termes
filosòfics, un pur estoic del patriotisme, en un país,
el nostre, que no respon perquè no pot (no he pogut
mai) respondre plenament. Ja en parlarem plegats
algun dia. ~ Zinc altres llibres acabats: tres o quatre.
Un d'ells ve a exposar, en forma que no crec s'hagi fet mai,
el problema català considerat, de viure en viu, dins el problema
general de la Península Ibèrica. I és un llibre, no pas de doc-
trina seca, sinó de cosa viva i plena, en pensó, d'ameritat.
Ja al veureu quan sigui hora. ~ Compte sempre amb mi, cor
esperit, per ajudar-vos en tot el que pugui. I vobem el meu veu afecte